

सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करणे, प्रकल्प व्यवस्थान सल्लागार शुल्क व त्याच्या प्रदानाबाबत मार्गदर्शक सूचना.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०१८/प्र.क्र.५४/नवि-१६
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ०४ जून, २०१८

संदर्भ :-

१. शासन परिपत्रक, नगर विकास विभाग क्र.अमृत-२०१५/प्र.क्र.२०२/नवि-३३, दि.१०.०८.२०१५.
२. शासन निर्णय, नगर विकास विभाग क्र.अमृत-२०१५/प्र.क्र.१९७/नवि-३३, दि.१३.१०.२०१५.
३. शासन निर्णय, नगर विकास विभाग क्र.अमृत-२०१७/प्र.क्र.२८/नवि-३३, दि.०८.०२.२०१७.
४. शासन पत्र, नगर विकास विभाग क्र.अमृत-२०१७/प्र.क्र.५५६/नवि-३३ दि. २५.०१.२०१८.
५. शासन पत्र, नगर विकास विभाग क्र.अमृत-२०१७/प्र.क्र.६१४/नवि-३३, दि.२१.०२.२०१८.

प्रस्तावना :-

नगर विकास विभागांतर्गत विविध नागरी संस्थांमार्फत विविध विकास कामे करण्यात येतात. या विकास कामांसाठी सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्याकरीता नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था खाजगी सल्लागारांच्या सेवा उपलब्ध करून घेतात. अशा खाजगी सल्लागारांच्या सेवा उपलब्ध करून घेताना त्याकरिता त्यांना अवाजवीपणे जादा शुल्क प्रदान करण्यात येते. असे शुल्क प्रदान करण्यासंदर्भात अशा सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करणाऱ्या संस्थांना द्यावयाच्या शुल्काचे विनियमन करण्याचे व त्याकरिता सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना बंधनकारक ठरतील अशा स्वरूपाच्या मार्गदर्शक सूचना देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियानांतर्गत नियुक्त करण्यात आलेल्या प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागारांच्या शुल्काचे टप्पे उच्चस्तरीय समितीच्या व शासनाच्या मान्यतेने सदंर्भाधीन क्र.३ दिनांक ०८.०२.२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये विहीत करण्यात आलेले आहेत. त्याच धर्तीवर राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून विविध प्रकल्पांचे सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्याचे शुल्क व प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार शुल्क अवास्तवपणे जास्तीचे अदा केले जाऊ नयेत यासाठी राज्यातील सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी विविध प्रकल्पांचे/कामांचे डीपीआर तयार करणे व प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार म्हणून नियुक्ती करण्यासाठी शुल्काचे दर व टप्पे खालीलप्रमाणे विहीत करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

२. राज्यातील सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून प्रकल्पाचे सविस्तर प्रकल्प अहवाल (डीपीआर) तयार करण्याचे शुल्क अवास्तवपणे जास्तीचे अदा केले जाऊ नयेत. यासाठी,

- i. राज्यातील सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या बाबतीत महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत प्रकल्पाचे सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करणे व प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार शुल्क म्हणून ३ टक्के इतके शुल्क विहीत करण्यात येत आहे. ही शुल्क मर्यादा महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणास देखील लागू राहिल.
  - ii. तसेच राज्य शासनाने आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय यांच्यामार्फत राज्यातील नवीन नगरपरिषदा/ नवीन नगरपंचायतींसाठी नियुक्त केलेल्या प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागारांसाठी २ टक्के इतके शुल्क विहीत केले आहे. ही २ टक्के अधिकतम शुल्काची मर्यादा **नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेमार्फत करण्यात येणाऱ्या इतर सर्व कामांसाठी देखील लागू** करण्यात येत आहे.
  - iii. यापेक्षा कमी शुल्कामध्ये प्रकल्प अहवाल तयार करून घेण्याची नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना मुभा राहिल.
३. हे प्रकल्प अहवाल तयार करणे व प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार शुल्क प्रदान करण्याबाबतचे टप्पे खालीलप्रमाणे विहीत करण्यात येत आहेत.

अ.क्र.	प्रकल्पाच्या/कामाच्या प्रगतीचा टप्पा	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार शुल्काचे प्रदानाचे प्रमाण (प्रकल्प किंमतीच्या प्रमाणात)	
		महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत प्रकल्पांसाठी	इतर सर्व कामांसाठी
१	प्रकल्पाचे प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश निर्गमित झाल्यानंतर	०.७५% (डीपीआर ०.५०%+ प्र.मा.-०.२५%)	०.५० (डीपीआर ०.३३%+ प्रमा.-०.१७%)
२	प्रकल्पातील कामाचे कार्यदेश दिल्यानंतर	०.२५%	०.१६
३	प्रकल्पाचे २५ टक्के काम पूर्ण झाल्यानंतर	०.४०%	०.२७
४	प्रकल्पाचे ५० टक्के काम पूर्ण झाल्यानंतर	०.४०%	०.२७
५	प्रकल्पाचे ७५ टक्के काम पूर्ण झाल्यानंतर	०.६०%	०.४०
६	प्रकल्पाचे १०० टक्के काम पूर्ण झाल्यानंतर	०.६०%	०.४०
एकूण		३.००%	२.००%

४. यापैकी महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत प्रकल्पांसाठी पहिल्या टप्प्यातील प्रकल्पांच्या प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश निर्गमित करण्याचे आधी डीपीआर तयार करण्यासाठी ०.५० टक्के व प्रशासकीय मान्यतेच्या आदेशापर्यंत ०.२५ टक्के अशातऱ्हेने अदा करणे अभिप्रेत आहे. मात्र प्रकल्पाचे सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार केल्यानंतर त्यास प्रशासकीय मान्यता मिळविण्यासाठी संबंधित सल्लागारांनी साहाय्य न केल्यास असा सविस्तर प्रकल्प अहवाल प्रत्यक्षात येणार नाही. त्यामुळे त्यावेळी टप्पे विहित करताना थेट प्रकल्पांचे प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश निर्गमित झाल्यानंतर ०.७५ टक्के इतके शुल्क अदा करण्याबाबतची तरतूद करण्यात आली आहे.
५. त्याचप्रमाणे इतर कामांसाठी पहिल्या टप्प्यातील प्रकल्पांच्या प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश निर्गमित करण्याचे आधी डीपीआर तयार करण्यासाठी ०.३३ टक्के व प्रशासकीय मान्यतेच्या आदेशापर्यंत ०.१७ टक्के अशातऱ्हेने अदा करणे अभिप्रेत आहे. मात्र प्रकल्पाचे सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार केल्यानंतर त्यास प्रशासकीय मान्यता मिळविण्यासाठी संबंधित सल्लागारांनी साहाय्य न केल्यास असा सविस्तर प्रकल्प अहवाल प्रत्यक्षात येणार नाही. त्यामुळे त्यावेळी टप्पे विहित करताना थेट प्रकल्पांचे प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश निर्गमित झाल्यानंतर ०.५० टक्के इतके शुल्क अदा करण्याबाबतची तरतूद करण्यात आली आहे.
६. मात्र, प्रकल्प अहवाल तयार करण्यासाठी कोणत्याही परिस्थितीत ०.५० टक्के/ ०.३३ टक्के पेक्षा जास्त शुल्क अनुज्ञेय/प्रदान करण्यात येऊ नये.
७. राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी ज्या प्रकरणात यापूर्वी जादा शुल्क देण्याचे मान्य केले असेल अशा प्रकल्पांमध्ये देखील वरील मर्यादेत शुल्काची व ते प्रदान करण्याच्या टप्प्यांची पुनर्रचना करण्यात यावी. राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी यापूर्वी डीपीआर तयार करण्याच्या अनुषंगाने नियुक्त केलेल्या सल्लागारांना डीपीआर तयार करण्यासाठी यापूर्वी कोणतेही शुल्क अदा केले असल्यास, त्याचे समायोजन परिच्छेद क्र. ३ मधील विहित केलेल्या दरानुसार समायोजन करून अनुज्ञेय प्रदान विहित करण्यात यावे व त्याचे विहित टप्प्यानुसार प्रदान करावे.
८. त्याचप्रमाणे राज्य शासनाने महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत स्वतंत्रपणे एमपॅनेल केलेल्या एजन्सीकरीता प्रकल्प व्यवस्थापन शुल्काचे दर त्यांच्यासाठी विहित केल्यानुसार लागू राहतील.
९. ज्या प्रकरणात सविस्तर प्रकल्प अहवाल एका संस्थेने तयार केला असेल व प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार म्हणून अन्य संस्थेची नियुक्ती झाली असेल तेव्हा संबंधित संस्थांना अनुज्ञेय रक्कम त्या त्या टप्प्यांप्रमाणे असेल. उदा. महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत प्रकल्पांसाठी सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करणा-या संस्थेस ०.५० टक्के इतके शुल्क अनुज्ञेय असेल व उर्वरित २.५० टक्के शुल्क प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार म्हणून काम करणा-या संस्थेस अनुज्ञेय राहिल.
१०. उपरोक्त परिच्छेद ३ मधील तक्त्यात विहित केलेल्या शुल्काव्यतिरिक्त वेगवेगळ्या कारणांसाठी जसे की एम बी रेकॉर्डिंग किंवा अन्य कोणत्याही कारणास्तव कोणतेही अतिरिक्त शुल्क महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणास किंवा अन्य प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागारास अनुज्ञेय राहणार नाही.

११. हे आदेश राज्यातील सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना व प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार म्हणून काम करणाऱ्या महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणासह सर्व संस्थांना लागू राहतील. या प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार शुल्कामध्ये सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्याच्या आकाराचा देखील समावेश आहे.

१२. वरील परिच्छेदांमध्ये विहित केलेले अधिकतम अनुज्ञेय शुल्क किंवा त्यांच्या प्रदानाचे टप्पे यामध्ये कोणताही फेरबदल करणे ही वित्तीय अनियमितता मानली जाईल.

१३. प्रकल्प अहवाल तयार करणे व प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार म्हणून कामकरण्यासाठी अनुज्ञेय शुल्क व ते प्रदान करण्याचे टप्पे याबाबतच्या या शासन निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित महानगरपालिकेचे आयुक्त व संबंधित नगरपरिषद/ नगरपंचायतीचे मुख्याधिकारी यांची राहिल. यासंदर्भात महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम १९६५ च्या कलम ७७ (अअ) नुसार राज्य शासनाच्या या धोरणात्मक निर्णयाची कालबद्ध अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी संबंधित मुख्याधिकारी यांच्यावर आहे. ही तरतूद विनिर्दिष्टपणे निदर्शनास आणण्यात येत आहे.

१४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८०६०४१४२८२१३०२५ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने स्वाक्षरीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(पां. जो. जाधव)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) महालेखापाल महाराष्ट्र-१, मुंबई.
- २) मा.महालेखापाल महाराष्ट्र-२, नागपूर.
- ३) मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. मंत्री/ राज्यमंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा.विरोधी पक्ष नेते, महाराष्ट्र विधानसभा/विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
- ७) सर्व सन्माननीय संसद सदस्य/ विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य
- ८) मा.मुख्य सचिव यांचे सहसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) अपर मुख्य सचिव, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

- ११) प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) प्रधान सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई.
- १४) आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरली, मुंबई.
- १५) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई.
- १६) निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
- १७) विभागीय आयुक्त (सर्व)
- १८) जिल्हाधिकारी (सर्व संबंधित)
- १९) आयुक्त सर्व महानगरपालिका
- २०) मुख्याधिकारी, सर्व नगरपरिषदा/नगरपंचायती.
- २१) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- २२) प्रधान सचिव (नवि-२) यांचे स्वीय सहायक, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २३) निवडनस्ती-नवि-१६, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

*****